
KYSELYLOMAKE

Tämä kyselylomake on osa Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa

FSD1211 Viestintäkasvatus perusopetuksessa 1998

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

QUESTIONNAIRE

This questionnaire is part of the following dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive:

FSD1211 Media Education in Finnish Primary Education 1998

If this questionnaire is used or referred to in any publication, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

SAATEKIRJE

28.1.1998

Arvoisa rehtori

Oheinen kysely liittyy Opetushallituksen tilaustutkimukseen "**Viestintäkasvatuksen toteutuminen peruskoulussa**", jonka tarkoituksena on selvittää, miten vuoden 1994 opetussuunnitelman perusteisiin kuuluva aihekokonaisuus ja sisältöalue viestintäkasvatus toteutuu ala- ja yläasteidenopetuksessa. Tällä tutkimuksella halutaan saada viestintäkasvatuksen kehittämisen kannalta tarpeellista perustietoa siitä, mikä on viestintäkasvatuksen nykytila maassamme. Tutkimus on tilattu Tampereen yliopiston Hämeenlinnan opettajankoulutuslaitokselta. Vastuullisena tutkijana on Sirkku Tuominen, joka on myös laatinut oheisen kyselylomakkeen.

Koska tutkija haluaa kysyä viestintäkasvatuksen toteutumisesta nimenomaan opettajilta, pyydämme Teitä ystävällisesti jakamaan liitteenä olevat kyselylomakkeet ja vastauskuoret koulunne opettajille: ala-asteilla mielellään eri luokka-asteiden opettajille ja yläasteilla eri aineiden opettajille (esim. äidinkielen, viestinnän, kuvaamataidon, historian ja yhteiskuntaopin sekä tietotekniikan opettajille).

Vastausaikaa on 10.2.1998 saakka. Palautusaika on merkitty myös kysymyslomakkeeseen, jotta opettajat voivat hoitaa palautuksen itse.

Kiitos tutkimusavustanne!

Lisätietoja tutkimuksesta antaa mielellään Sirkku Tuominen, Tampereen yliopiston OKL, Hämeenlinna, p. 03-61451 tai GSM 050-5854112 tai e-mail: tisitu@uta.fi

Ylijohtaja

Aslak Lindström

Opetusneuvos

Pirjo Sinko

Hakaniemenkatu 2
PL380
00531 HELSINKI
Puhelin (09)774 775
Telefax (09) 7747 7823

Haganäsgatan 2
PB 380
00531 HELSINGFORS
Telefon (09)774 775
Telefax (09) 7747 7823

Hyvä opettaja!

Tämä kysely liittyy Opetushallituksen tilaamaan valtakunnalliseen tutkimukseen viestintäkasvatuksen tilasta peruskouluissa. Tarkoituksena on selvittää, miten vuoden 1994 opetussuunnitelman perusteisiin kuuluva aihekokonaisuus ja sisältöalue viestintäkasvatus toteutuu ala- ja yläasteilla. Tutkimuksella halutaan saada viestintäkasvatuksen kehittämisen kannalta tarpeellista perustietoa.

Tutkimukseen on valittu satunnaisotannalla noin 10 % maamme peruskoulujen ala- ja yläasteista, joiden rehtoreille on postitettu lomakkeita, jaettaviksi opettajille.

Ole ystävällinen ja palauta tämä lomake täytettynä oheisessa vastauskuoressa 10.2.98 mennessä. Vastaamalla olet mukana kehitystyössä! Jokainen palautus on tärkeä myös tilastollisen kattavuuden saavuttamiseksi.

Kiitos avustanne!

Ylijohtaja Opetushallitus	Aslak Lindström	Opetusneuvos Opetushallitus	Pirjo Sinko
Tutkija Tampereen yliopisto	Sirkku Tuominen	Tutkija Tampereen yliopisto	Jorma Vainionpää

Lisätietoja tutkimuksesta antaa mielellään tutkija Sirkku Tuominen Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksesta GSM (050) 5854 112 tai e-mail: tisu@uta.fi.

Vastaa ympyröimällä sopiva vaihtoehto tai kirjoittamalla kysytyt tiedot niille varattuun tilaan.

1. **Sukupuolesi:** 1. nainen 2.mies

2. **Ikäsi:** __ vuotta

3. **Opettajakokemuksesi (opettajankoulutuksen harjoittelujaksot pois lukien). Rastita.**

__ alle 1 vuosi __ 1-3 vuotta __ 3-10 vuotta __ yli 10 vuotta

4 **Minä vuonna olet valmistunut opettajaksi?** _____

5. **Suorittamasi tutkinto:** _____

6. **A) Aineet, joissa olet suorittanut vähintään 35 opintoviikkoa (cum laude):**

B) Aineet, joissa olet suorittanut vähintään 10 opintoviikkoa:

7. **Mitä luokka-astetta pääasiallisesti opetat tänä lukuvuonna? Rastita.**

1.-2.1k 3.-4.1k 5.-6.1k 7.-9.1k

8. **Kuinka montaa oppilasta opetat keskimäärin yhden viikon aikana?** oppilasta.

9. **Koulusi opettajamäärä (päätoimisia):** opettajaa.

10. **A) Vastaa rastittamalla kuinka paljon olet saanut viestintään ja/tai viestintäkasvatukseen liittyvää koulutusta viimeisen kahden vuoden aikana.**

ei ollenkaan alle 1 viikko 1-3 viikkoa 3-10 viikkoa
 yli 10 viikkoa

B) Jos olet saanut jotain viestintäkasvatukseen liittyvää koulutusta viimeisen kahden vuoden aikana, luettele käymäsi kurssien nimet tai teemat:

11. **Jos koulusi kehittämistoiminnassa tai profiloinnissa painotetaan erityisesti joitain osa-alueita, mitkä ne ovat?**

12. **Miten viestintäkasvatus on huomioitu koulusi toiminnassa? Ympyröi kaikki ne, jotka koulussasi ovat käytössä.**

A. Aihekokonaisuutena, sisältyen useaan aineeseen

B. Sisältyneenä yhden aineen opetussuunnitelmaan, mikä aine?

C. Valinnaiskurssina

D. Kerhon toimintasuunnitelmassa

E. En tiedä

F. Muuten, miten?

13. Aseta mieleiseesi tärkeysjärjestykseen seuraavat Peruskoulun opetussuunnitelman perusteiden (1994) mainitsevat aihekokonaisuudet. Anna mielestäsi tärkeimmälle järjestysnumero 1. jne.

kansainvälisyyskasvatus

kuluttajakasvatus

liikennekasvatus

perhekasvatus

terveystieteiden kasvatus

tietotekniikan käyttötaito

viestintäkasvatus

ympäristökasvatus

yrittäjyyskasvatus

VIESTINTÄKASVATUKSEN OSA-ALUEET

Seuraavassa on luettelo joistakin viestintäkasvatuksen osa-alueista. Vastaa rastittamalla miten tärkeänä pidät kyseistä osa-aluetta oman oppiaineesi tai tämänhetkisen oppilasryhmäsi kehitystason näkökulmasta.

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	en osaa sanoa	ei ole kovin tärkeä	ei ollenkaan tärkeä
14. Ilmaisutaito					
15. Erityisesti viestintävälineisiin liittyvät taidot					
16. Viestintävälineillä tekemisen tavat, esim. lehtityö tai kotisivun teko					
17. Viestintävälineiden tekninen käyttötaito					
18. Viestintään ja mediaan liittyvät käsitteet					
19. Viestintämallit ja teoriat					
20. Oppilaan rooli vastaanottajana mediaympäristössä					
21. Oppilaan vaikutusmahdollisuudet medially					
22. Viestintävälineillä ilmaisun tavat					
23. Viestintävälineiden vastaanoton tavat ja käyttötarkoitukset					
24. Median välittämä todellisuuskuva					
25. Viestintäpoliittiset kysymykset					
26. Viestintään ja mediaan liittyvät eettiset kysymykset, esim. yksilön suoja ja tekijänoikeudet					
27. Oppilaan mediatottumukset					
28. Kuvakerronta mediassa					
29. Äänikerronta mediassa					
30. Tekstikerronta mediassa					
31. Edellisten (28, 29, 30) yhdistelmät eri välinein					
32. Muu, mikä?					

VIESTINTÄKASVATUS JA OPETTAJUUS

Vastaa seuraaviin väittämiin ympyröimällä.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	en osaa sanoa	jokseen- kin eri mieltä	täysin eri mieltä
33. Olen saanut riittävästi koulutusta viestintäkasvatuksen opetuksen käytännön toteuttamiseksi	5	4	3	2	1
34. Olen perehtynyt riittävästi viestintäkasvatuksessa käytettävien välineiden käyttötekniikoihin	5	4	3	2	1
35. Osaan eritellä viestintäesitysten lajityyppejä	5	4	3	2	1
36. Olen perehtynyt viestintään liittyvään teoreettiseen tietoon	5	4	3	2	1
37. Olen perehtynyt lasten ja nuorten mediankäyttöön	5	4	3	2	1
38. Osaan tunnistaa mediatuotannon mekanismeja ja taustoja	5	4	3	2	1
39. Harrastan mediatyötä myös vapaa-aikana	5	4	3	2	1
40. Seuraan eri viestintävälineitä myös vapaa-aikana	5	4	3	2	1
41. Työstän ajankohtaista oppimateriaalia mediasta	5	4	3	2	1
42. Osaan riittävästi arvioida ja valikoida mediaa	5	4	3	2	1
43. Nautin viestintävälineiden annista	5	4	3	2	1
44. Tiedän millainen on oppilaan mediaympäristö	5	4	3	2	1
45. Olen tehnyt yhteistyötä muiden viestintäkasvattajien kanssa	5	4	3	2	1
46. Haluaisin oppia lisää yhteisprojektien toteutuksesta					
a) eri opettajien kanssa	5	4	3	2	1
b) oppilaiden vanhempien kanssa	5	4	3	2	1
c) media-alan ammattilaisten kanssa	5	4	3	2	1
d) muiden koulun yhteistyökumppaneiden kanssa	5	4	3	2	1

täysin jokseenkin en jokseenkin täysin
 samaa samaa osaa kin eri eri
 mieltä mieltä sanoa mieltä mieltä

**47. Haluaisin saada lisää tietoa seuraavien
 välineiden käytöstä viestintäkasvatuk-
 sen opetuksessa:**

a) sanomalehdet	5	4	3	2	1
b) aikakauslehdet	5	4	3	2	1
c) valokuvat	5	4	3	2	1
d) elokuvat	5	4	3	2	1
e) televisio	5	4	3	2	1
f) video	5	4	3	2	1
g) radio	5	4	3	2	1
h) äänitteet	5	4	3	2	1
i) Internet	5	4	3	2	1
j) CD-ROM-materiaali	5	4	3	2	1
k) valmiit tietokoneavusteiset opetusohjelmat	5	4	3	2	1
l) tietokone työvälineenä	5	4	3	2	1
o) muu, mikä?	5	4	3	2	1

VIESTINTÄKASVATUKSEN OPETUSJÄRJESTELYT

Miten seuraavat välineet soveltuvat mielestäsi viestintäkasvatukseen liittyvien asioiden opettamiseen? Rastita.

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	en osaa sanoa	ei ole kovin tärkeä	ei ollenkaan tärkeä
48. Sanomalehdet					
49. Aikakauslehdet					
50. Valokuva					
51. Elokuva					
52. Televisio					
53. Video					
54. Radio					
55. Äänitteet					
56. Internet					
57. CD-ROM					
58. Valmiit tietokoneavusteiset opetusohjelmat					
59. Tietokone työvälineenä					
60. Muu, mikä?					

61. Oletko korvannut opetuksessasi Internetillä jotakin aikaisemmin käyttämäsi välinettä? Rastita.

- video TV radio sanomalehdet
 aikakauslehdet muu, mikä? _____
 en ole korvannut Internetillä mitään välinettä

62. Mikä on viestintäkasvatukseen liittyvän oppimisen tavoite opetuksessasi?

63 Miten viestintäkasvatus on järjestetty opetuksessasi? Ympyröi.

- A. omina tunteinaan
B. omina kursseinaan
C. sisällytettynä muuhun opetukseen, mihin? _____

64 Arvioi kuinka monta tuntia viikossa keskimäärin käytät tai olet käyttänyt viestintäkasvatukseen? ___ tuntia viikossa

VIESTINTÄKASVATUKSEN PEDAGOGIIKKA

Mitkä seuraavista työmuodoista soveltuvat viestintäkasvatuksen opetukseen? Rastita.

	soveltuu erittäin hvvin	soveltuu aika hvvin	en osaa sanoa	ei sovellu kovin hvvin	ei sovellu ollenkaan
65. Keskustelu oppilaiden kanssa					
66. Esittävä opetus ja luennointi					
67. Yhteiset harjoitukset					
68. Yksilölliset harjoitukset					
69. Yhteistoiminnalliset työtavat					
70. Perinteinen ryhmätyö					
71. Oppilaiden oma tekeminen, esim. työpajoissa					
72. Vierailut alan ammattilaisten luona					
73. Media-alan ammattilaisten vierailut luokassa					
74. Pienet kartoitukset ja analyysit					
74. Projektityöskentely, esim. aihteemoittain					
75. Yhteisprojektit media-alan ammattilaisten kanssa, esimerkiksi:					
77. Yhteisprojektit eri aineiden ja opettajien kanssa, esimerkiksi:					
78. Yhteistyö kotien kanssa, esimerkiksi:					
79. Muu, mikä?					

Mitkä seuraavista arviointimuodoista soveltuvat mielestäsi viestintäkasvatuksen arviointiin? Rastita.

	soveltuu erittäin hyvin	soveltuu aika hyvin	en osaa sanoa	ei sovellu kovin hyvin	ei sovellu ollenkaan
80. Kokeet					
81. Kirjoitelmien arviointi					
82. Oppilaiden töiden arviointi					
83. Oppilaiden oppimistoiminnan jatkuva arviointi					
84. Oppimispäiväkirjojen tai portfolion avulla arviointi					
85. Oppilaiden itsearviointi					
86. Oppilaiden suorittama opetuksen arviointi					
87. Muu, mikä?					

VIESTINTÄKASVATUKSEN TOTEUTTAMISEN ONGELMAT

Mitkä ovat suurimmat viestintäkasvatuksen toteuttamisessa kokemasi ongelmat? Vastaa väittämiin ympäröimällä.

	erittäin suuri ongelma	melko suuri ongelma	jonkin- lainen ongelma	ei juuri ongelma	ei lain- kaan ongelma
88. Opettajilla ei ole alan koulutusta	5	4	3	2	1
89. Kukaan ei kannan päävastuuta opetuksesta	5	4	3	2	1
90. Integrointi muuhun opetukseen	5	4	3	2	1
91. Ajan puute	5	4	3	2	1
92. Rahan puute	5	4	3	2	1
93. Oppimateriaalin puute	5	4	3	2	1
94. Oppimisen arvioinnin vaikeus	5	4	3	2	1
95. Liian suuret opetusryhmät	5	4	3	2	1
96. Koulun puutteelliset välineet	5	4	3	2	1
97. Kodin ja koulun yhteistyön puute	5	4	3	2	1
98. Opettajien välisen yhteistyön puute	5	4	3	2	1
99. Media-alan ammattilaisten ja koulun välisen yhteistyön puute	5	4	3	2	1
100. Koulua ohjaavat viranomaiset eivät ole kiinnittäneet riittävästi huomiota viestintäkasvatukseen	5	4	3	2	1
101. Viestintäkasvatukseen liittyvien käsitteiden selkiintymättömyys	5	4	3	2	1
102. Oman rohkeuden puute ottaa esille uusia asioita	5	4	3	2	1
103. Sukupolviongelma: oppilaiden mediamaailma eri kuin minulla	5	4	3	2	1
104. Oppilaiden motivoinnin vaikeus	5	4	3	2	1
105. Koulussani ei arvosteta viestintäkasvatusta	5	4	3	2	1
106. Muu, mikä?	5	4	3	2	1

VIESTINTÄKASVATUKSEN OPPIMATERIAALIT

Arvioi, miten erilaiset oppimateriaalimuodot soveltuvat mielestäsi viestintäkasvatuksen opettamiseen. Rastita.

	soveltuu erittäin hyvin	soveltuu aika hyvin	en osaa sanoa	ei sovellu kovin hyvin	ei sovellu ollenkaan
107. Oppikirjat					
108. Oppilaiden työkirjat					
109. Oppilaiden tehtäväkortit tai vastaavat					
110. Opettajalle suunnatut tehtävöohjeet (opettajan opas)					
111. Diasarjat					
112. Muut kuvasarjat					
113. CD-ROM-materiaalit					
114. Internetin WWW-materiaalit					
115. Muut tietokoneavusteiset materiaalit (esim. levykkeet)					
116. Valmiit ääninauhoitteet					
117. Videomateriaalit					
118. Kulloinkin käsiteltävä viestintäväline itse (esim. sanomalehti)					
119. Muu, mikä?					

120. Mitä yllä olevista oppimateriaalimuodoista käytät eniten viestintäkasvatuksen opetuksessa?

Vastaa seuraaviin väittämiin ympyröimällä

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	en osaa sanoa	jokseen- kin eri mieltä	täysin eri mieltä
121. Valmistan itse käyttämäni viestintäkasvatuksen oppimateriaalit	5	4	3	2	1
122. Tiedän mitä viestintäkasvatuksen oppimateriaalia on saatavilla	5	4	3	2	1
123. Tiedän mistä viestintäkasvatuksen oppimateriaalia on saatavilla	5	4	3	2	1
124. Viestintäkasvatus ei tarvitse omaa oppimateriaalia	5	4	3	2	1
125. Internet on helppo kanava välittää ja etsiä oppimateriaalia	5	4	3	2	1
126. Olen saanut Internetistä laadukasta viestintäkasvatuksen oppimateriaalia	5	4	3	2	1
127. Valmistamme yhdessä muiden opettajien kanssa oppimateriaalia viestintäkasvatukseen	5	4	3	2	1
128. Oppimateriaalien valmistamiseen liittyvää koulutusta pitäisi järjestää enemmän	5	4	3	2	1
129. Oppimateriaalien käyttöön liittyvää koulutusta pitäisi järjestää enemmän	5	4	3	2	1
130. Viestintäkasvatuksen oppimateriaalia on riittävästi saatavilla	5	4	3	2	1
131. Viestintäkasvatuksen oppimateriaalit ovat sopivan hintaisia	5	4	3	2	1
132. Kustantajat esittelevät ja mainostavat riittävästi omia viestintäkasvatuksen oppimateriaalejaan	5	4	3	2	1
133. Koulullamme on riittävästi varoja viestintäkasvatuksen oppimateriaalien hankkimiseen	5	4	3	2	1
134. Käyttämäni valmiit viestintäkasvatuksen oppimateriaalit ovat olleet helppokäyttöisiä	5	4	3	2	1
135. Käyttämäni valmiit viestintäkasvatuksen oppimateriaalit ovat olleet oppilaille ajankohtaisia	5	4	3	2	1
136. Käyttämäni valmiit viestintäkasvatuksen oppimateriaalit ovat olleet sisällöltään ajankohtaisia	5	4	3	2	1
137. Viestintäkasvatuksen oppimateriaaleja on riittävästi saatavilla kaikenikäisille oppilaille	5	4	3	2	1

138. **Mikä tai mitkä viestintäkasvatuksen osa-alueista ovat hankalia opettaa ilman oppimateriaalia?**

VIESTINTÄKASVATUKSEN KEHITTÄMISTARPEET

Mitä kehittämistarpeita on mielestäsi viestintäkasvatuksen alueella? Vastaa ympyröimällä.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	en osaa sanoa	jokseen- kin eri mieltä	täysin eri mieltä
139. Ei ole kehittämistarpeita	5	4	3	2	1
140. Opettajankoulutuksessa viestintäkasvatuksen osuutta olisi lisättävä	5	4	3	2	1
141. Viestintäkasvatukseen liittyvää opettajien täydennyskoulutusta olisi lisättävä	5	4	3	2	1
142. Tutkimusta olisi lisättävä	5	4	3	2	1
143. Käsitteiden määrittelyä olisi tarkennettava	5	4	3	2	1
144. Oppimismateriaalia olisi lisättävä	5	4	3	2	1
145. Opettajien ja koulujen yhteistyötä olisi lisättävä	5	4	3	2	1
146. Koulujen ja media-alan ammattilaisten yhteistyötä olisi lisättävä	5	4	3	2	1
147. Tukea opetukseen olisi lisättävä, millaista?	5	4	3	2	1

Kiitämme kärsivällisyydestäsi! Laita tämä lomake vastauskuoreen ja kuori postiin, Kiitos!

Halutessasi voit lähettää meille materiaalia tai tietoa viestintäkasvatuksen toteutustavoistasi.

Postiosoite: Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitos Sirkku Tuominen PL 513 13111 HML **e-mail:**
tisitu@uta.fi